Pwyllgor :	**Y PWYLLGOR SAFONAU**
Dyddiad :	**11 Gorffennaf 2022**
Teitl :	**Honiadau yn erbyn aelodau**
Awdur :	**Siôn Huws, Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau**
Pwrpas :	**Er gwybodaeth**

1. Cefndir

Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno gwybodaeth i'r Pwyllgor am benderfyniadau'r Ombwdsmon ar gwynion ffurfiol yn erbyn aelodau.

2. Penderfyniadau

Derbyniwyd y penderfyniadau canlynol oddi wrth yr Ombwdsmon ers yr adroddiad diwethaf.

Cwyn	**Penderfyniad**
Cwyn Rhif 202005528 Bod cynghorydd tref wedi torri'r Cod: • wrth wneud honiadau ffug o wariant anawdurdodedig a chamddefnyddio arian gan y cyn Glerc • drwy danseilio a dilorni'r Cyn Glerc mewn cyfarfodydd, cyhuddo aelodau eraill o ddweud celwydd a chydgynllwynio gyda'r Cyn Glerc mewn gweithgaredd anghyfreithlon, ac wedi targedu unrhyw aelod oedd yn cefnogi'r Cyn Glerc mewn ymgais i'w dychryn ac i ddwyn anfri ar y Cyn Glerc.	Dirwyn yr ymchwiliad i ben Dechreuwyd ymchwiliad oherwydd bod y gŵyn yn bodloni dau gam y prawf 2 gam ar sail y wybodaeth a ddarparwyd yn y gŵyn. Gan nad oedd yr Achwynydd wedi dychwelyd ei ddatganiad tyst, ac nad oedd y cynghorydd bellach yn aelod nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn y byddai er budd y cyhoedd i adnoddau gael eu defnyddio i barhau a chwblhau'r ymchwiliad.
Cwyn Rhif 202004473 Cwyn bod aelod wedi rhannu ddeunydd ar ei gyfrif Facebook a oedd yn taflu amheuaeth ar fodolaeth COVID-19 ac am y brechlyn, a phan ymddangosodd ar sioe deledu i drafod ei farn am COVID-19 a'r brechlyn.	Canfu'r Ombwdsmon fod gan yr Aelod hawl i ryddid mynegiant ac i ddal a mynegi ei farn o dan Erthygl 10 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol.

	Roedd tystiolaeth yn awgrymu nad oedd yr Aelod yn cynrychioli 'safbwynt y Cyngor'. Ni roddodd yr Aelod gyfarwyddiadau i aelodau'r cyhoedd yn groes i'r mesurau iechyd cyhoeddus a oedd ar waith ar y pryd. Felly, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod yr Aelod wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad.

3. Dadansoddiad o'r Cwynion

Isod ceir dadansoddiad o natur y cwynion y cafwyd penderfyniad arnynt hyd yn hyn eleni (2022/23):

Aelod y gwnaed y gŵyn yn ei (h)erbyn	
Aelod o gyngor cymuned	1
Aelod o Gyngor Gwynedd	1
Aelod o Gyngor Gwynedd a chyngor cymuned	
Natur yr achwynydd	
Cynghorydd	1
Aelod o'r cyhoedd	
Swyddog	1
Natur yr honiad	
Ymddygiad cyffredinol	2
Datgan Buddiant	
Ymddygiad cyffredinol a Datgan Buddiant	
Canlyniad	
Dim ymchwiliad	
Ymchwiliad – dim tystiolaeth o dorri'r Cod Ymddygiad	1
Ymchwiliad –dim camau pellach	
Ymchwiliad wedi ei ddirwyn i ben	1
Ymchwiliad – cyfeiriad at y Pwyllgor Safonau	
Ymchwiliad – cyfeiriad at Banel Dyfarnu Cymru	

4. Achosion Agored

4.1 Mae'r sefyllfa o safbwynt achosion eraill fel a ganlyn:

- **Ombwdsmon yn ystyried os dylai ymchwilio** **3**
- **Ombwdsmon yn cynnal ymchwiliad** **0**
- **Wedi eu cyfeirio at y Pwyllgor Safonau** **0**

- **Wedi eu cyfeirio at Banel Dyfarnu Cymru** **0**

5. Argymhelliad

5.1 Gofynnir i'r Pwyllgor nodi'r wybodaeth